

REGULACJE MAJĄTKOWE I PLANY SUKCESJI

PRZYBLIŻENIE TEMATYKI

Planowanie spadkowe kojarzy nam się zazwyczaj z testamentem i innymi regulacjami prawa spadkowego. Poza prawem spadkowym pozostają ubezpieczenia na życie, oraz szereg innych narzędzi finansowych. Działają one jednak jednocześnie na okoliczność zajścia tego samego zdarzenia, jakim jest śmierć osoby fizycznej. **Nasza propozycja polega na tym, aby kwestię sukcesji majątku potraktować szerzej.** Chodzi o to, aby traktowane zazwyczaj osobno przez różne grupy doradców, elementy prawa oraz finansów połączyć w jedną, funkcjonalną całość. Do tej pory bardzo często spotykaliśmy się z tym, że - działając osobno - prawnicy koncentrowali się na rozwiązaniach prawnych, z pominięciem finansów i możliwości które dają produkty finansowe, a doradcy finansowi nie brali pod uwagę zagrożeń prawnych oraz tego, w jaki sposób mechanizmy prawa przekładają się na sytuację finansową Klienta. **Przez ostatnie lata udało nam się wypracować rozwiązania polegające na łączeniu mechanizmów prawa spadkowego, jak też innych gałęzi prawa, z ubezpieczeniami na życie i innymi produktami finansowymi.** Na tej podstawie proponuję następującą definicję Planu Sukcesji oraz związany z nim sposób myślenia:

Każdy z nas funkcjonuje w określonej rzeczywistości; społecznej, rodzinnej, gospodarczej i majątkowej. Póki żyjemy i działamy, realizujemy nasze plany i zamierzenia, współpracujemy z innymi ludźmi, wychowujemy dzieci, budujemy majątki i zarządzamy nimi. Natomiast w każdej chwili, na każdym **etapie naszego życia**, może okazać się, że z przyczyn od nas niezależnych nie jesteśmy w stanie dokończyć naszych planów. Po prostu może nas zabraknąć. Wówczas musi zadziałać mechanizm, który za nas załatwi to, czego sami nie zdążyliśmy zrobić. Przynajmniej na tyle, na ile jest to możliwe. **Planem Sukcesji** nazywamy zatem świadome i celowe zarządzanie własnym (rodzinnym) majątkiem w dłuższej perspektywie czasowej. Należy go postrzegać na **dwóch płaszczyznach**. **Po pierwsze** jego celem jest budowa, a potem stopniowe przekazywanie majątku w rodzinie; także poprzez przygotowywanie naszych sukcesorów, następców, do roli zarządzania majątkiem, jaki zostanie im powierzony. Na tym etapie Plan Sukcesji obejmuje takie narzędzia jak darowizny, intercyzy, produkty inwestycyjne i kapitałowe, lokaty, polisy emerytalne i posagowe. Ma nas przeprowadzić przez kolejne etapy życia, zgodnie z planami, które realizujemy i które dostosowujemy do zmieniającej się rzeczywistości. **Po drugie**, na wypadek, **gdyby na danym etapie życia nas zabrakło**, powinniśmy zapewnić wykonanie tego, czego byśmy sobie życzyli, a mianowicie: utrzymanie majątku, płynność zarządzania majątkiem, właściwy i bezsporny podział majątku w rodzinie, finansowe pokrycie spłat pomiędzy spadkobiercami lub osobami trzecimi (wspólnikami), zapewnienie wykonania innych funkcji, jak na przykład opieki nad dziećmi lub osobami starszymi i chorymi. Aby nad tym zapanować potrzebujemy innego rodzaju narzędzi: polis na życie oraz testamentów, czasem niezbędne są także zapisy w umowach spółek. **Ta płaszczyzna dotyczy rozważenia zajścia określonych zdarzeń: śmierci poszczególnych członków rodziny lub organizacji gospodarczej (spółki) oraz jednoczesnej śmierci kilku osób przy różnych scenariuszach.** Wówczas dopiero możemy stwierdzić, że nasze planowanie obejmuje wszystkie ryzyka i jest do końca przemyślane. Oczywiście chodzi o analizę sytuacji osób, które pozostają - musimy uwzględnić prawne i finansowe mechanizmy, które zadziałają po śmierci naszego małżonka, partnera życiowego czy wspólnika w spółce. Dlatego jest to dla nas tak istotne.

Poprawnie skonstruowany Plan Sukcesji powinien zapewnić płynne przejście majątku pomiędzy pokoleniami, zgodnie z zamierzeniami wszystkich zainteresowanych, niezależnie od faktycznej przyszłej długości życia i momentu śmierci poszczególnych osób, oparty na opisanych poniżej zasadach. Powinien być skonstruowany w szczególności z punktu widzenia interesu osób oraz organizacji gospodarczych, które pozostaną i będą musiały stawić czoło śmierci osób dla nich istotnych; eliminować **problemy** wynikające z powszechnie obowiązujących przepisów prawnych oraz zapewnić uzyskanie określonych korzyści.

PROBLEMY PRZEDSIĘBIORCÓW

PROBLEMY, które mogą spotkać nas wszystkich, przede wszystkim przedsiębiorców, a w szczególności osoby majątne, posiadające majątek w kilku klasach aktywów

Współwłasność

Współwłasność na wszystkich składnikach spadku, jako najczęstszy efekt dziedziczenia ustawowego, **jest nierzadko źródłem sporów o wycenę i sposób podziału majątku pomiędzy spadkobiercami**. Bywa, że mamy do czynienia z jednym, głównym składnikiem spadku, który w znacznej mierze wyczerpuje jego wartość (mieszkanie, dom, udziały w spółce), a konieczny jest podział pomiędzy kilka osób (np. rodzeństwo). **Wówczas występuje problem z dokonaniem wzajemnych spłat pomiędzy spadkobiercami - konieczne jest uruchomienie oszczędności, które miały wcześniej inne przeznaczenie lub zaciągnięcie kredytu** przez osobę, która zatrzyma ten składnik majątkowy i musi spłacić pozostałych. Zdarza się, że spadkobiercy nie dojdą do porozumienia - wtedy decyduje sąd, który w ostateczności może zarządzić sprzedaż przedmiotu spadku i podział pieniędzy.

Niepełnoletnie dzieci

Często jest tak, że z ustawy **dziedziczą niepełnoletnie dzieci**. **Wówczas jakkolwiek podział majątku, sprzedaż czy dysponowanie poszczególnymi składnikami spadku, wymaga zgody sądu rodzinnego, ponieważ współwłaścicielami majątku są dzieci**. Dotyczy to wszystkich składników majątku, także składników finansowych: oszczędności na rachunkach bankowych czy lokatach, jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych czy akcji na rachunkach maklerskich. Nie można sprzedać samochodu czy nieruchomości, nie jest możliwe także obciążenie hipoteki bez zgody sądu rodzinnego, który wyrazi zgodę tylko wtedy, kiedy dana czynność jest w interesie dziecka. Wówczas rodzic, który pozostał, nie jest w stanie samodzielnie zarządzać majątkiem rodzinnym, musi uwzględnić współwłasność z dziećmi i wynikające z tego obowiązki proceduralne.

Kredyty

Jeśli mamy **kredyty** i inne zobowiązania, należy sprawdzić, jak zachowują się one na wypadek śmierci kredytobiorcy. **Jeśli kredyt jest na zmarłego - wygasa z chwilą jego śmierci i w całości (saldo pozostałe do spłaty) staje się długiem spadkowym do jednorazowej, natychmiastowej spłaty**. Zaczynają działać zapisy umowy kredytu - jeśli nie zostanie spłacony przez spadkobierców w określonym czasie (najczęściej 14-30 dni), wówczas bank może rozpocząć naliczanie karnych, znacznie wyższych odsetek od kredytów przeterminowanych. Praktyka jest różna w poszczególnych bankach, jednakże żeby go spłacić musimy najczęściej zaciągnąć nowy kredyt, zgodnie z posiadaną zdolnością kredytową. **Jeśli kredyt jest wzięty wspólnie przez małżonków**, wówczas bank ma prawo ocenić od nowa zdolność kredytową tego z małżonków, który pozostał przy życiu, uwzględniając już tylko jego pensję oraz zobowiązania. Może okazać się, że tej zdolności nie będzie, wówczas bank może wypowiedzieć kredyt i postawić go w stan natychmiastowej wymagalności oraz rozpocząć egzekucję z nieruchomości. Należy pamiętać, że jeśli pozostały przy życiu małżonek jest jednocześnie rodzicem niepełnoletnich dzieci, które w międzyczasie stały się współwłaścicielami odziedziczonego domu czy mieszkania, nie ma on prawa samodzielnie renegotjować umowy z bankiem i dokonywać obciążenia hipoteki - bez zgody sądu rodzinnego. Musimy zatem przeprowadzić dodatkowe procedury, nie mając pewności, że sąd zgodzi się w danych okolicznościach na zmianę obciążenia majątku dzieci. Dotyczy to także nowych kredytów, które miałyby obciążać majątek dzieci w przyszłości.

Dzieci z poprzednich związków

Osobną kwestią są uprawnienia **dzieci z poprzednich związków**. Jeśli dzieci te dziedziczą z ustawy (kiedy nie sporządzono testamentu), stają się automatycznie współwłaścicielami wszystkich składników spadku (mieszkanie, dom, samochód, oszczędności, udziały w spółkach) i w ich imieniu - jeśli są niepełnoletnie - zarząd wykonują ich rodzice, a zatem byli partnerzy życiowi zmarłego. W konkretnej sytuacji może więc stać się tak, że współwłaścicielami całego majątku rodzinnego jest dotychczasowy małżonek, który pozostał przy życiu, dzieci z obecnego związku oraz dzieci w poprzedniego związku, w których imieniu działają ich rodzice (byli partnerzy życiowi zmarłego). Te wszystkie osoby muszą dojść do porozumienia co do sposobu podziału oraz zarządzania składnikami spadku, oraz uzyskać zgodę sądu rodzinnego na poszczególne działania. Problemy te ustają dopiero, kiedy wszystkie dzieci staną się pełnoletnie, na co czasami musimy czekać kilkanaście lat.

Problemy proceduralne

Dodatkowym problemem proceduralnym może być spis inwentarza. Jest on wręcz niezbędny, kiedy występują długi spadkowe i trzeba zadbać o ograniczenia odpowiedzialności za nie. Bywa jednak, że długów nie ma, albo ich wysokość jest mniejsza od wartości aktywów w spadku (w uproszczeniu) - wówczas spis nie przynosi korzyści spadkobiercom, a staje się wyłącznie uciążliwością proceduralną. Kiedy dziedziczą niepełnoletnie dzieci, sąd może zarządzić sporządzenie spisu, a rodzice dzieci nie mogą w ich imieniu przyjąć spadku wprost, bez zgody sądu rodzinnego. Podczas trwania spisu, jeśli nie mamy jeszcze prawnego tytułu nabycia spadku, nie możemy zarządzać majątkiem wchodzącym w skład spadku ani składać żadnych oświadczeń woli co do niego. Spis może trwać kilka do kilkunastu miesięcy, przeprowadza go komornik lub urzędnik skarbowy, który dokonuje spisu z natury i określa wartość składników spadku oraz zobowiązań zmarłego. Jeśli w skład spadku wchodzi nieruchomości, komornik powołuje biegłego rzeczoznawcę, który dokonuje właściwej wyceny, może to także zrobić, kiedy dziedziczone są udziały w spółkach prawa handlowego. Procedury dotyczące wyceny mogą trwać miesiącami, ich koszty także pokrywają ostatecznie spadkobiercy. Dopiero po zakończeniu tych procedur otrzymamy tytuł od objęcia spadku, zatem dopiero wówczas możemy ujawnić nasze prawa w księgach wieczystych, Krajowym Rejestrze Sądowym przy spółkach prawa handlowego czy w bankach i innych instytucjach finansowych i rozpocząć dysponowanie majątkiem. W przypadkach wielu spółek spis inwentarza powodował blokadę decyzyjną w spółce trwającą czasem kilka miesięcy, a w konsekwencji utratę kontrahentów bądź wręcz upadłość firmy.

Indywidualna działalność gospodarcza

Przy indywidualnej działalności gospodarczej - śmierć właściciela powoduje wygaśnięcie decyzji administracyjnej dotyczącej wpisu jego działalności gospodarczej do ewidencji (EDG), jak też wszystkich innych decyzji związanych z prowadzeniem działalności (koncesje, decyzje, zezwolenia). Firma przestaje istnieć. Konieczne jest sporządzenie remanentu likwidacyjnego, rozliczenie podatków (VAT, dochodowy itd.), wypłata odpraw pracownikom zgodnie z przepisami prawa pracy. Wygasają wszystkie pełnomocnictwa, blokowany jest rachunek bankowy. Wygasają wszystkie umowy zlecenia, gdzie zmarły był zleceniobiorcą (chyba, że same stanowią inaczej), a także umowy kredytu czy leasingu - i stają się natychmiast wymagalne do spłaty. Zaprzestaje się też prowadzenie działalności gospodarczej. Oczywiście określenie konkretnych prawnych i finansowych skutków śmierci przedsiębiorcy wymaga szczegółowej analizy uwzględniającej sytuację konkretnej firmy. Często jednak z dobrze działającego przedsiębiorstwa tworzy się z mocy prawa szereg zobowiązań, które wchodzi do spadku. Spadkobiercy powinni przeprowadzić postępowanie spadkowe, podzielić majątek firmowy oraz prywatny i dopiero na tej bazie zakładać nową firmę - z nowym NIPem, REGONem oraz wpisem do ewidencji. Trzeba od nowa wystąpić o konieczne koncesje i zezwolenia administracyjne, jeśli są wymagane. Dlatego warto przemyśleć, czy ta forma prawna jest właściwa dla firm prowadzących działalność w większym rozmiarze.

Spółka osobowa

W przypadku **spółek cywilnych oraz osobowych spółek prawa handlowego** problemy są bardziej złożone. Zasadą w spółkach osobowych jest to, że spadkobiercy nie wchodzi do spółki. W przypadku śmierci wspólnika spółka podlega likwidacji lub działa nadal z pozostałymi wspólnikami. Wówczas powinna dokonać na rzecz spadkobierców wspólnika spłaty odpowiadającej wartości udziału zmarłego. Spółka powinna dysponować zatem odpowiednim kapitałem. W umowie spółki można wprowadzić zasadę, że udziały w spółce zostaną odziedziczone, wówczas do spółki wchodzi nowi wspólnicy. Przy dziedziczeniu ustawowym stanowią współwłasność spadkobierców, lecz często wymagane jest, aby wskazali oni spośród siebie jedną osobę, która ich łącznie reprezentuje. Warto rozważyć, jak - w dłuższej perspektywie czasowej - ułożą się w danej spółce stosunki pomiędzy dotychczasowymi wspólnikami, a spadkobiercami po zmarłym wspólniku. Warto sprawdzić, jakie skutki prawne i finansowe będzie miała śmierć naszego partnera biznesowego dla spółki - jest to **problematyczne zwłaszcza w spółce cywilnej oraz we wszystkich spółkach dwuosobowych** (poza spółką partnerską). Z punktu widzenia interesu firmy nie jest obojętne, czy i jak wspólnicy ułożyli swoje sprawy spadkowe.

Spółka kapitałowa

W **spółce z o.o. oraz akcyjnej** zasadą jest, że udziały lub akcje są dziedziczone - spadkobiercy wchodzi do spółki. Warto zastanowić się, jak będą wyglądały kwestie właścicielskie i zarządcze w spółce po śmierci drugiego wspólnika (jednego z pozostałych wspólników) w dłuższym okresie czasu - rok, pięć czy piętnaście lat po jego śmierci, i jak przełoży się to na interes firmy. W spółce z o.o. możliwa jest modyfikacja tej zastady - wówczas potrzebny jest kapitał, dzięki któremu spadkobiercy zostaną spłaceni. Jeśli go zabraknie, a w umowie spółki przewidziany jest obowiązek spłaty, spółce w każdej chwili grozi przynajmniej utrata płynności finansowej. Warto też zbadać, czy procedury spadkowe nie spowodują paraliżu decyzyjnego w spółce na poziomie poszczególnych jej organów.

Procedury fiskalne

Po zakończeniu postępowania spadkowego warto pamiętać o **procedurach fiskalnych**. Dla większości członków pierwszej grupy podatkowej podatek od spadków i darowizn występuje obecnie zwolnienie podatkowe, pod warunkiem, że w ciągu 6 miesięcy dokonamy właściwego zgłoszenia. Pozostałe osoby powinny zapłacić podatek od spadku w stawce od 7 do 20 %. Tu także warto pomyśleć o źródle finansowania podatku.

Zachowek

Kiedy jest testament, warto pamiętać o występowaniu tzw. prawa do zachowku. **Zachowek** to prawo do żądania wypłaty połowy lub dwóch trzecich wartości tego, co przypada w dziedziczeniu ustawowym. Prawo to przysługuje rodzicom, małżonkowi oraz zstępny (dzieci, wnuki, prawnuki) zmarłego, którzy zostali pominięci w testamencie lub przy dokonywaniu darowizn. Zachowek w wysokości połowy czystej wartości udziału spadkowego należy się osobom pełnoletnim, a 2/3 osobom niepełnoletnim oraz trwale niezdolnym od pracy. Podstawą do obliczenia zachowku jest wartość spadku oraz darowizn, które zmarły rozdawał za życia. Należy go obliczyć indywidualnie i w określony sposób zminimalizować prawo do zachowku oraz zabezpieczyć pokrycie finansowania zachowku, jeśli spodziewamy się, że zainteresowani o niego wystąpią. Tutaj bardzo pomocna jest polisa na życie, po pierwsze, jako źródło kapitału na spłatę zachowku (polisa ochronna), po drugie jako sposób na zmniejszenie podstawy do obliczenia zachowku - jeśli środki pieniężne przekazemy uposażonemu w polisie inwestycyjnej, będzie to wypłata poza spadkiem, i kwota ta nie będzie podstawą do obliczenia zachowku.

Związki nieformalne

Większość powyższych uwag dotyczy sytuacji, kiedy zabraknie członka naszej rodziny lub małżonka. Pamiętajmy, że osobom, które żyją ze sobą w **związkach nieformalnych**, w przypadku śmierci partnera życiowego, z mocy prawa nie przysługują niemal żadne świadczenia - nie ma prawa do dziedziczenia. Jeśli chcemy na podstawie testamentu lub darowizny przepisać cokolwiek naszemu partnerowi, musi się on liczyć z koniecznością zapłaty podatku w wysokości 20% wartości otrzymanego świadczenia. Tu także warto zastanowić się, jak korzystnie rozwiązać sytuację.

Błędy przy spisywaniu testamentu

Zdarza się także, że testamenty są spisywane bez **konsultacji z fachowcem**, w niewłaściwej formie lub w sposób prawnie wadliwy. Często sporządzenie testamentów bez znajomości przepisów prawa oraz właściwej terminologii, staje się prawnie nieskuteczne, bądź - częściej - przynosi zupełnie inne skutki prawne, niż były zamierzone. Nierzadko także pozostawiamy spisywanie testamentów na ostatnią chwilę; będąc po zawale, wylewie, udarze mózgu, po wypadku, operacji, na lekach itp. Takie działanie także może dać podstawę do stwierdzenia nieważności testamentu. **Dlatego warto posiadać poprawnie skonstruowany Plan Sukcesji - jest to drugi etap planowania spadkowego.**

Powyższy opis ilustruje bardzo pobieżnie problemy, które mogą zaistnieć w konkretnej sytuacji. Należy pamiętać, że każdy przypadek wymaga indywidualnej konsultacji, analizy dokumentów i stanu finansowego Klienta, a powyższe informacje nie mogą stanowić wyłącznego źródła wiedzy i oceny prawnej w danej sytuacji - stanowią wyłącznie sygnalizację problemu.

KORZYŚCI

Oto lista 10 podstawowych korzyści, które w konkretnej sytuacji można osiągnąć po wprowadzeniu w życie poprawnie skonstruowanego Planu Sukcesji:

1. wykrycie wszelkich niedogodnych prawnych i finansowych skutków zgonu wskazanych osób, dokładne określenie własnej sytuacji w rodzinie lub w organizacji gospodarczej na wypadek ich przedwczesnej śmierci, z punktu widzenia interesu prywatnego oraz interesu prowadzonej firmy, tak na płaszczyźnie właścicielskiej, jak i zarządczej, oraz eliminacja potencjalnych problemów,
2. dokładne obliczenie wysokości potencjalnych długów spadkowych i innych obciążeń, zarówno tych wynikających z kosztów przejścia masy spadkowej, podatków, czy też powstających na skutek śmierci danej osoby, poprzez wygaśnięcie umów kredytowych, z powodu likwidacji firmy albo konieczności spłat w spółkach (np. obowiązkowe umorzenie udziałów), ich minimalizacja oraz zabezpieczenie źródeł finansowania,
3. eliminacja problemów proceduralnych, przez dłuższy czas utrudniających lub też uniemożliwiających zarządzanie majątkiem, co może być spowodowane:
 1. przeciągającymi się procedurami spadkowymi, np. spisem inwentarza, jeśli nie jest niezbędny,
 2. koniecznością uzyskania zgody wszystkich współwłaścicieli na daną czynność prawną (zlecenie sprzedaży jednostek TFI lub akcji na rachunku maklerskim, sprzedaż samochodu, nieruchomości czy udziałów w spółce),
 3. czasową niemożnością wykonywania praw z udziałów lub akcji w spółkach prawa handlowego,
 4. konieczność uzyskania zgody sądu rodzinnego na zmianę obciążenia hipoteki nieruchomości, co może uniemożliwić renegotjację umowy z bankiem po śmierci jednego z rodziców - w sytuacji, kiedy dziedziczą niepełnoletnie dzieci i każda czynność przekraczająca zwykły zarząd wymaga zgody sądu,
 5. oraz wieoma innymi;
4. zabezpieczenie praw dzieci z poprzednich związków,
5. zabezpieczenie partnerów w związkach nieformalnych,
6. obniżenie i zabezpieczenie finansowania zachowku, wyłączenie prawa do zachowku,
7. zmniejszenie podatku od zysków kapitałowych,
8. zabezpieczenie firmy przed niekorzystnymi skutkami prawnymi i finansowymi śmierci właściciela lub jednego ze współników, poprzez (w zależności od prawnej formy prowadzenia działalności):
 1. zapewnienie ciągłości zarządzania firmą na poziomie operacyjnym i nadzorczym oraz właścicielskim, zwiększenie bezpieczeństwa i wiarygodności firmy w stosunku do kontrahentów, banków, instytucji finansowych oraz udzielających dotacji, pracowników,
 2. eliminację ryzyka likwidacji firmy oraz powstania związanych z tym długów,
 3. obliczenie oraz zabezpieczenie finansowania wypłaty przez spółkę ekwiwalentu za umarzone udziały,
 4. zabezpieczenie wartości udziałów lub akcji firmy w czasie, niezależnie od zdarzeń losowych dotyczących współników i właścicieli,
 5. stworzenie Planu Sukcesji udziałów w spółce lub grupie kapitałowej, płynnego przekazania udziałów pomiędzy pokoleniami w rodzinie albo pomiędzy współnikami, zapewniającego płynny zarząd spółką w długim okresie czasu, powiązanie funkcji zarządczych i nadzorczych z własnością udziałów w rękach wskazanych osób, stworzenie planu finansowego pokrycia kosztów przejścia udziałów albo rozliczeń pomiędzy spadkobiercami albo współnikami a spadkobiercami; zmniejszenie ryzyka konfliktów wewnętrznych w spółce pomiędzy spadkobiercami zmarłego, a pozostałymi współnikami,
 6. stworzenie dodatkowego kapitału pozwalającego na sfinansowanie rozliczeń pomiędzy spadkobiercami albo współnikami a spadkobiercami,
9. Zabezpieczenie majątku prywatnego przed zobowiązaniami wynikającymi z prowadzenia działalności gospodarczej,
10. ułożenie sytuacji własnościowej w rodzinie, zabezpieczenia przed finansowymi skutkami potencjalnych rozwodów czy podziału majątku małżeńskiego.

FUNKCJA PLANU SUKCESJI

W spółkach czy indywidualnie prowadzonych firmach Plan Sukcesji powinien uwzględniać, poza interesem rodzin wspólników, także interes samej organizacji gospodarczej. Zwracamy przy tym uwagę jednocześnie na kilka płaszczyzn:

- możliwość likwidacji firmy (przy indywidualnej działalności gospodarczej, większości dwuosobowych spółek osobowych),
- ciągłość zarządzania firmą, czyli zapewnienie, że firma trafi we właściwe ręce i będzie mogła w możliwie niezakłócony sposób działać dalej,
- możliwość wystąpienia konfliktów wewnątrz firmy, czyli rozważenie stosunków i relacji pomiędzy dotychczasowymi wspólnikami, a spadkobiercami zmarłego,
- konieczność wypłaty wartości udziałów zmarłego na rzecz spadkobierców, w przypadku, kiedy udziały nie są dziedziczone (przy określonych zapisach w umowach spółek prawa handlowego oraz wieloosobowych spółkach cywilnych, przy wieloosobowych spółkach jawnych bez zapisów o dziedziczeniu udziałów), czyli niebezpieczeństwo utraty płynności finansowej lub upadłości firmy,
- plany wspólników związane z przekazaniem udziałów tylko wybranym sukcesorom (członkom rodziny lub pozostałym wspólnikom),
- koszty związane z przejęciem udziałów, zabezpieczeniem długów powstałych po likwidacji firmy, rozliczeniami pomiędzy wspólnikami lub/i spadkobiercami.

Plan Sukcesji może dotyczyć wyłącznie firmy (grupy firm), jak też sytuacji prywatnej w rodzinach wspólników.

W przypadku większych organizacji gospodarczych możliwe są do zastosowania także **rozwiązania polegające na wyłączeniu spółki lub grupy kapitałowej spod działania prawa spadkowego** i spowodowanie, że nie będzie ona podlegać dziedziczeniu, przetrwa jako organizacja gospodarcza, a rodziny wspólników w kolejnych pokoleniach będą mogły czerpać określone korzyści bez prawa podziału majątku firmowego. Wymaga to dalej idącej regulacji, w oparciu o prawo międzynarodowe. Świadczymy również usługi w tym zakresie, we współpracy z podmiotami zewnętrznymi.

Wdrożenie Planu Sukcesji zgodnego z powyższym opisem w sposób pełny i wszechstronny zabezpiecza interesy Klienta. Możemy zadziałać tak w ograniczonym zakresie, adekwatnie do potrzeb i treści zlecenia Klienta.

Celem mojego doradztwa jest dostarczanie nowoczesnych, wielopłaszczyznowych i skutecznych rozwiązań, każdorazowo uwzględniających specyfikę sytuacji oraz zamierzenia Klienta. Naszą ambicją jest objęcie Klienta wieloletnią opieką. W doradztwie prawnym uwzględniamy sytuację finansową Klienta; współpracujemy z najlepszymi kancelariami prawnymi w Polsce, specjalizującymi się w łączeniu prawa spadkowego, rodzinnego i handlowego.

Wiesław Borawski
Dyrektor Zarządzający (CEO)
Agencja Allianz Borawski Wiesław & Wspólnicy
ul. Główna 6
61-005 Poznań

tel. +48 601 71 08 68
<http://port.allianz.pl/wieslaw.borawski/>

Grupa ALLIANZ POLSKA
TuiR Allianz Polska SA
TU Allianz Życie Polska SA
TFI Allianz Polska SA
PTE Allianz Polska SA
Allianz Bank Polska SA